

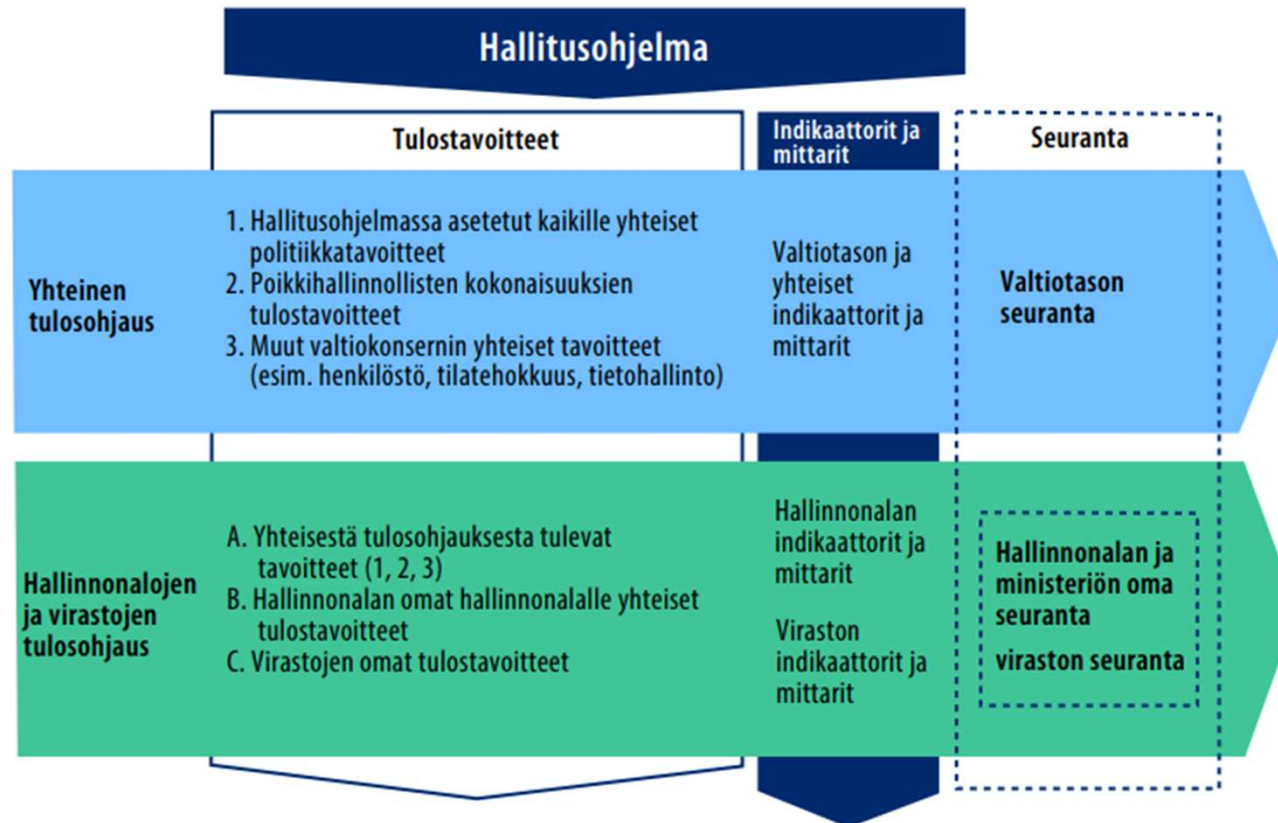

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

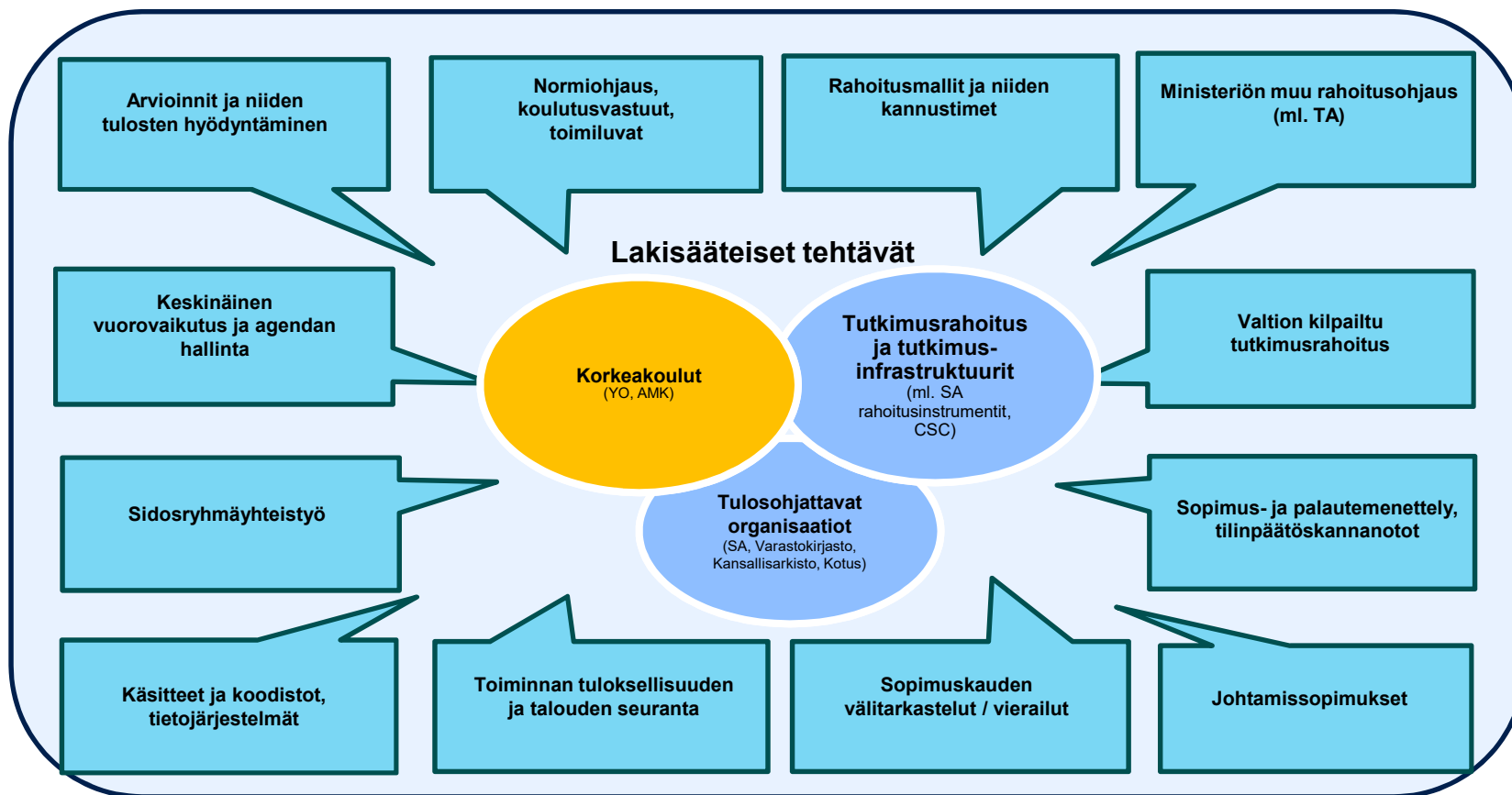
Taustaa korkeakoulujen ohjaukseen ja rahoitukseen

KK OHRA –työryhmä 2023, kokous 2/2023

Tulosohjauksen kokonaisuus (virastokentässä)

Korkeakoulutuksen ja tutkimuksen ohjaus ja rahoitus

Korkeakoulujen autonomia ja johtaminen

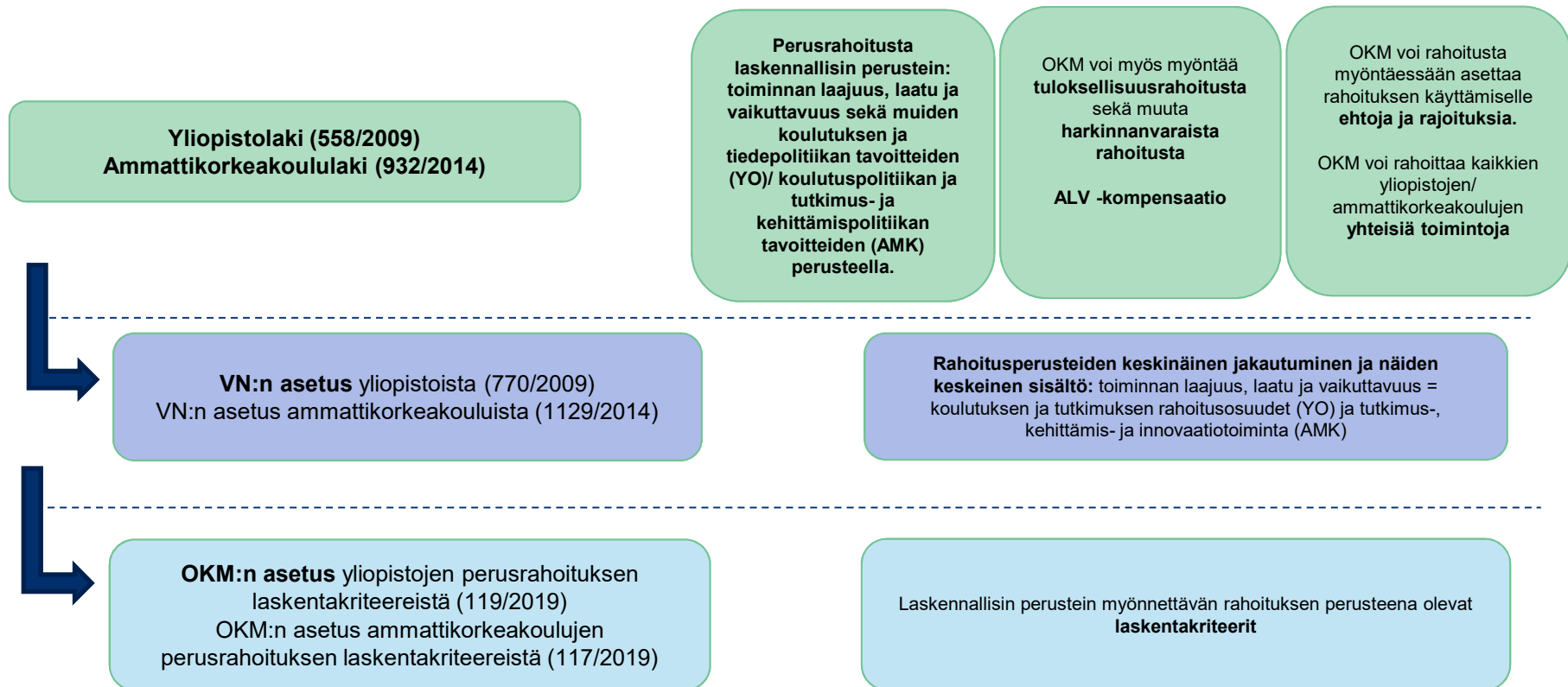
Korkeakouluopetus ja tutkimus vuoden 2023 talousarviossa, milj. euroa (OKM:n hallinnonala luku 29.40)

Valtion talousarvion määrärahat 83,4 mrd. €

- **Korkeakouluopetus ja tutkimus 3,5 mrd. €**
- **Valtionvelan korko 1,3 mrd. €**

Ohjauksen ja rahoituksen säädösperusta

Yliopistot ja ammattikorkeakoulut vuoden 2023 talousarviossa, euroa

YO/AMK -laki

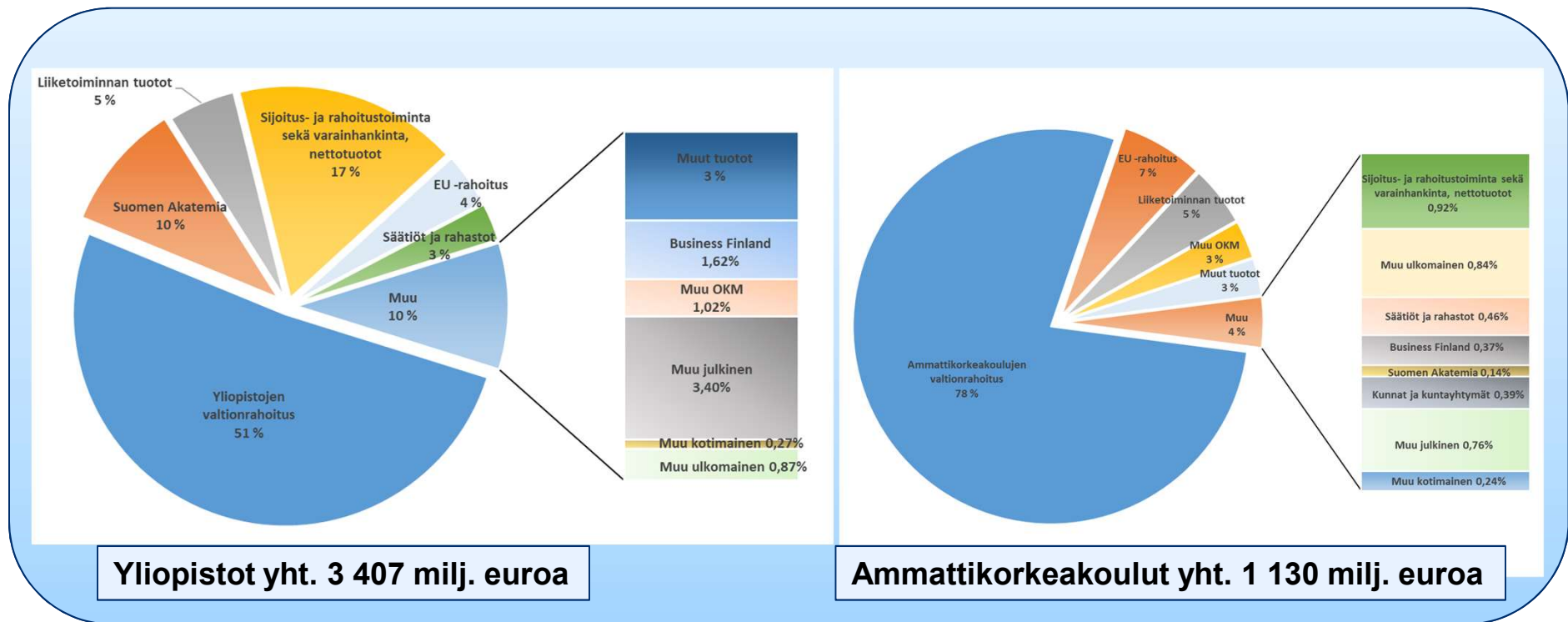
Yliopistot, valtionrahoitus (TA mom. 29.40.50) 1 999 188 000	
1 813 954 000	Laskennallisin perustein määräytyvä perusrahoitus (sis. Indikaattoripohjainen rahoitus, valtakunnalliset tehtävät ja strategiarahoitus)
173 741 000	ALV –kompensaatio
11 493 000	Harkinnanvarainen rahoitus
Ammattikorkeakoulut, valtionrahoitus (TA mom. 29.40.55) 954 190 000	
880 665 000	Laskennallisin perustein määräytyvä perusrahoitus (sis. Indikaattoripohjainen rahoitus ja strategiarahoitus)
56 500 000	ALV –kompensaatio
16 675 000	Harkinnanvarainen rahoitus
350 000	Opetusmetsäkompensaatio

Valtionavustuslaki

Korkeakoululaitoksen ja tieteen yhteiset menot (TA mom. 29.40.20) 40 346 000	
19 000 000	Korkeakoulujen ja tieteen yhteiset tietotekniset palvelut ja tietoverkko
7 663 000	datahallinnan ja suurteholaskennan infrastruktuuriin
10 000 000	Itäisen Suomen korkeakoulujen opiskelupaikat ja tutkimus- ja kehittämistoiminta
1 000 000	Jatkuvan oppimisen digitalisaatio-ohjelma (RRF pilari3)
2 083 000	tutkimus-, arviointi-, selvitys- ja kehittämistoiminta

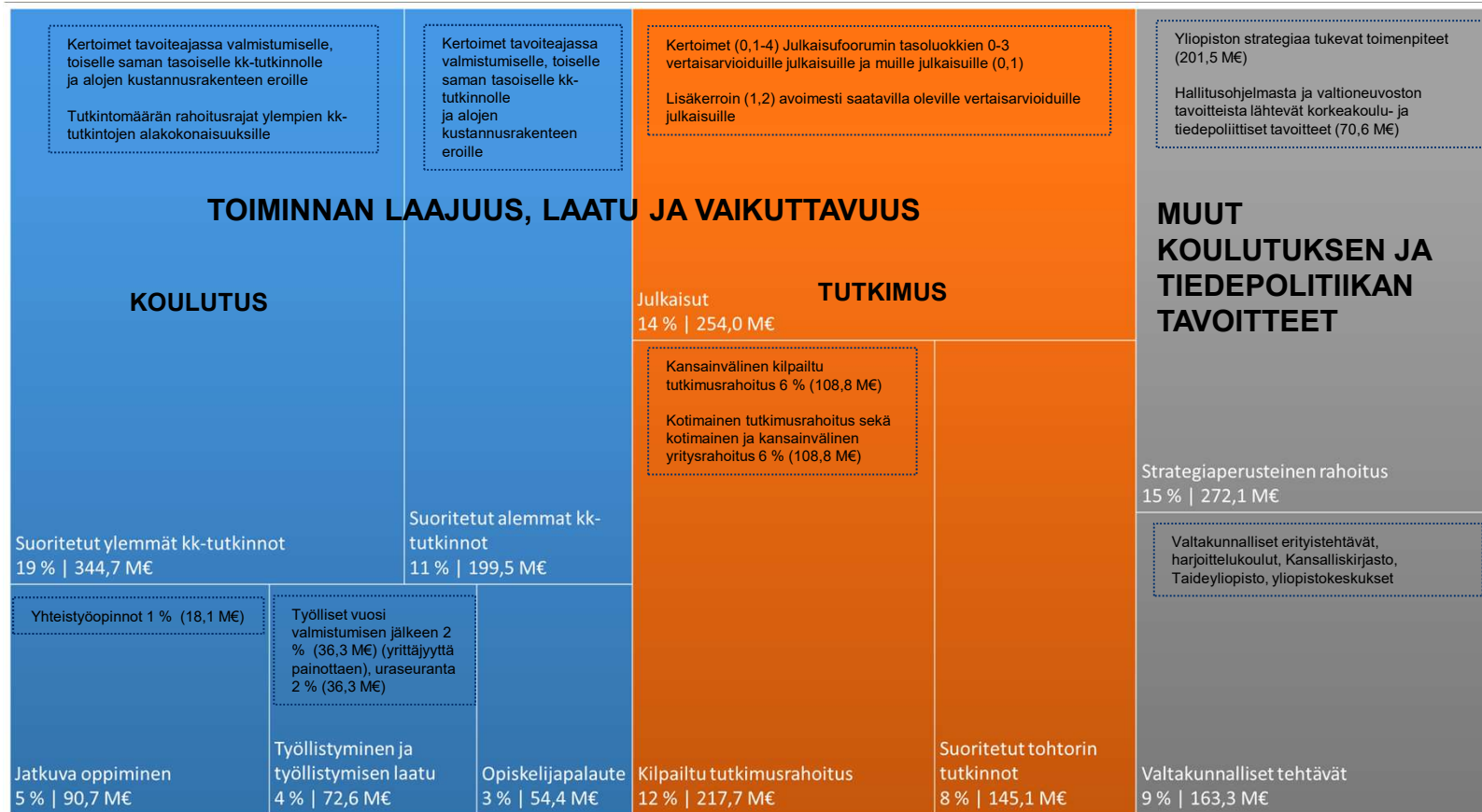
HUOM! Esimerkiksi koulutuslaajennuksia on rahoitettu osin tutkintotavoitteiden kautta, osin lisäaloituspaikkoina ohjelmaperusteisella tai korkeakoulukohtaisella strategiaperusteisella rahoituksella, harkinnanvaraisella rahoituksella ja korkeakoululaitoksen ja tieteen yhteisistä menoista

Yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen rahoitusrakenne vuonna 2021

Lähde: Vipunen

Yliopistojen laskennallinen rahoitus vuonna 2023 (yhteensä 1 814 M€)

■ Koulutus, 42 % | 761,9 M€ ■ Tutkimus, 34 % | 616,7 M€ ■ Koulutus- ja tiedepoliikan tavoitteet, 24 % | 435,3 M€

Ammattikorkeakoulujen laskennallinen rahoitus vuonna 2023 (yhteensä 880 M€)

MUUT KOULUTUSPOLITIIKAN JA TUTKIMUS- JA KEHITTÄMIS-POLITIIKAN TAVOITTEET

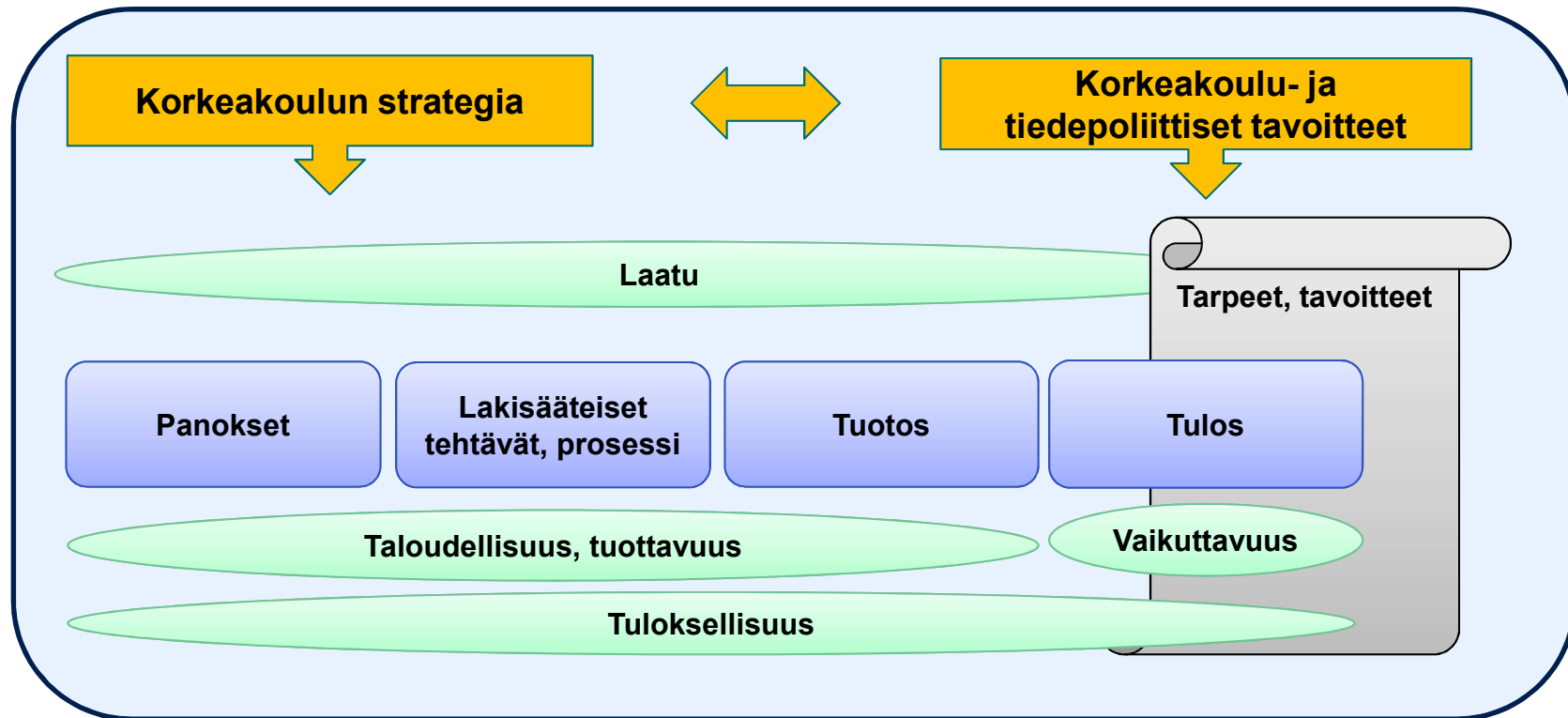
| OPETUS-JA KULTTUURIMINISTERIÖ

Eräiden yksittäisten suoritteiden merkityksestä yliopistojen vuoden 2023 rahoituslaskennassa

Suorite (osuus mallissa)	Keskiarvo 2019-2021	Suorite, euroa
Alemmat kk-tutkinnot (11 %)	13 994 ^{*)} (tutkintopisteet 23 423)	14 259 ^{*)}
Ylemmät kk-tutkinnot (19 %)	16 869 ^{*)} (tutkintopisteet, tavoitteet 29 000)	20 431 ^{*)}
Tohtorintutkinnot (8 %)	1 722	84 272
Avoin YO, erilliset opinnot ja erikoistumiskoulutuksen opintopisteet (4 %)	592 471	122
Korkeakoulujen välisten yhteistyösopimusten opintopisteet (1%)	39 410	460
Ylempi kk työlliset, huomioitu yrittäjäkerroin (2 %)	13 138	2 761
Julkaisut, huomioitu mallin kertoimet (14 %)	65 362	3 885
Kv-rahoitus (6 %)	108 129 000	1,0
Muu kilpailtu rahoitus (6 %)	448 845 000	0,24

^{*)} Tässä euromäärä laskettu suhteessa todellisiin tutkintoihin ilman rahoituslaskennan kertoimia

Rahoituskannusteiden painopistevalinta

Korkeakoulujen ohjaus ja rahoitus

- Korkeakoulut toimivat valtion hallinnon ulkopuolella vastaten itsenäisesti toiminnastaan ja taloudestaan
- OKM vastaa korkeakoulujen lakisääteisten tehtävien toiminnan ohjauksesta, rahoituksesta ja toiminnan seurannasta
- OKM edistää niitä keskeisiä valtakunnallisia linjauksia, joita koulutuksen ja tutkimuksen kehittämiseksi on asetettu erityisesti hallitusohjelmassa
- Ohjausprosessissa otetaan huomioon erityisesti toimialan tavoitteiden ja vaikuttavuusketjujen pitkäjänteisyys sekä korkeakoulujen autonominen päätöksenteko
- OKM varmistaa riittävän yhteistyön korkeakoulujen, alueiden sekä muiden keskeisten sidosryhmien kanssa

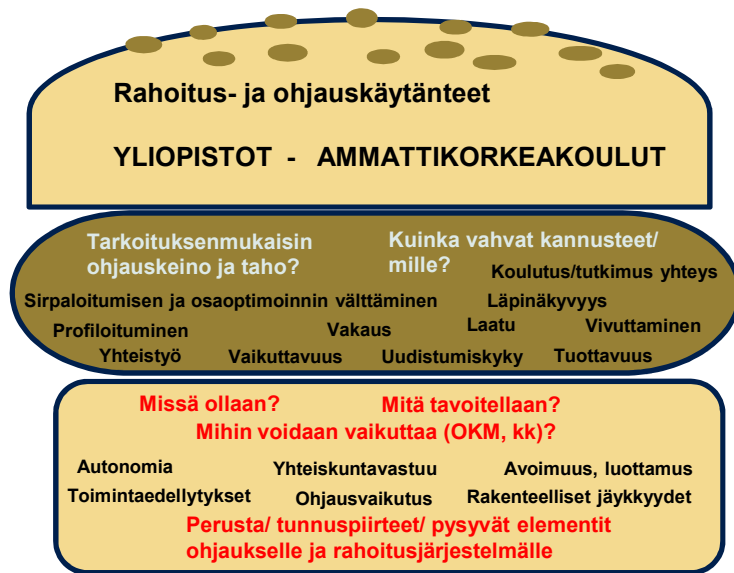
Korkeakoulujen ohjaus ja rahoitus...

- **Sopimuskausi on rytmitetty hallituskausiin siten, että tavoitteet sovitaan nelivuotiskaudelle (viimeisin 2021-2024)**
- Sopimusneuvottelut käydään kauden alussa ja **tarkistukset tarvittaessa sopimuskauden aikana ml. sopimuskauden välitarkastelu**
- Sopimuksessa on pyritty aiempaa strategisempaan ja korkeakoulukohtaisempaan muotoon
- OKM:n kanavoimalla valtionrahoituksella **turvataan korkeakoulujen perustoimintaedellytykset**
 - ministeriö kohdistaa rahoituksen **korkeakoululle yhtenä kokonaisuutena**, pääosin laskennallisin perustein
 - rahoituksen **käytöstä** ja sisäisestä kohdentamisesta **päättää korkeakoulu**
- Vuodesta 1988 lähtien osa yliopistojen määrärahoista jaettu tuloksellisuuden perusteella, **vuonna 1997 asteittainen siirtyminen laskennalliseen perusrahoitukseen, ensimmäiset sopimukset kaudelle 1995-1998**, vuodesta 2012 lähtien erillisestä tuloksellisuus- ja hankerahoituksesta ”luovuttiin”.

Korkeakoulujen ohjaus ja rahoitus...

- Näkynyt kunkin hallituskauden keskeiset painotukset. Varsinaisen **rahoituskriteerin laskentatapa on voinut vaihdella sopimuskausittain, vaikka kriteeri on säilynyt.**
- **Tutkintotavoitteilla ja –toteutumilla on ollut merkitystä koko ajan.** Erinäisten vaiheiden kautta on siirrytty tavoitteista yksinomaan toteutumiin (tavoitteet leikkurina). Matkan varrella on käytetty erilaisia kertoimia tai sitten ei.
- Monet indikaattorit säilyneet 1990 -luvulta asti jossain muodossa. Esimerkiksi yliopistoilla Suomen Akatemian rahoitus ja muu ulkopuolinen rahoitus, kansainvälistyminen ja työllistyminen ja aikuiskoulutus/jatkuva oppiminen. Tieteellinen julkaisutoiminta on ollut mukana vuodesta 2007 lähtien.
- Erilaisia ”kokeiluja” matkan varrella, kuten huippu/laatuyksiköt (tutkimus, koulutus, taiteellinen toiminta, aikuiskoulutus), arvioon perustuvat osat (henkiset voimavarat, innovaatio- ja aluetoiminta, yleinen arvio onnistumisesta) ja verkostot.
- **Vakautta on tuotu tai muutoksia rajoitettu asteittaisella siirtymisillä, muutosrajoittimella, erilaisilla laajuustekijöillä ja alarakenneosioilla.**

Ohjauksen ja rahoituksen kehittämisesä aiemmin esillä olleita näkökulmia

Korkeakoulutukseen ja tutkimukseen kohdistuvat eri tahojen odotukset lyhyellä ja pitkällä aikavälillä

Rahoittajataho, rahoituskehiksen suuruus, korvamerkinntä, pysyvyys

Edellytykset lakisääteisten tehtävien hoitamiseen turvattu

- Rahoituksen ennakoitavuus ja pitkäjänteisyys
- Rahoituslaskennan ja suuntaamisen kustannustehokkuus

Tavoitteiden ja määrärahojen yhteys

- Korkeakoulujen mahdollisuus vaikuttaa tuloksiin
- Tilaa korkeakoulun strategiyölle ja johtamiselle

Ohjausvaikutusten optimointi

- Ohjaaminen strategisena korkeakoulukokonaisuutena ja samat periaatteet kaikille korkeakouluille
- Ei alakohtaista tai tietyille toimintoille kohdennusta pl. YO/valtakunnalliset tehtävät
- Vähän, selkeitä ja läpinäkyviä rahoituskriteereitä (tietojen luotettavuus)
- Tavoitellut ohjausvaikutukset

Lopuksi

Rahoitusmallin muutos ei lisää korkeakoulujen käytettävissä olevan rahoituksen yhteismäärää, kannusteilla ainoastaan painotetaan eri asioita ja rahoituskehys mahdollisesti jakautuu aiemmasta poikkeavasti

- Johdetaanko korkeakouluja oman strategian vai ministeriön laskennallisen rahoitusmallin mittareiden kautta?
- Keskinäisriippuvuuden seurauksena välillisiä vaikutuksia korkeakoulujen toimintaan myös painoarvoaan menettävien kriteerien kautta
 - Mahdolliset heijastusvaikutukset korkeakoulujen sisäisiin rahanjakomalleihin.
 - Yksittäisessä korkeakoulussa saattaa tosiasiallisesti vähentää mahdollisuuksia panostaa rahoitusmallissa aiempaa vahvempana olevaan tekijään
- Millaisia haasteita rahoitusmallin nykyinen muutostahti asettaa korkeakoulujen johtamiselle?
 - Katoaako tavoiteltu ohjausvaikutus tai tuleeeko joltain osin vastaan motivaatiota vähentävä saturaatiopiste?
 - Ohjaako malli kaikkia liiaksi samaan suuntaan, kun halutaan toisaalta profiloitua?
- Rahoituksen käytölle olisi mahdollista asettaa yksityiskohtaisempiakin ehtoja – kaventaisi autonomiaa